

## VIII. TASHQI IQTISODIY ALOQALAR

2022 yilning yanvar-iyunida tashqi savdo aylanmasi 303,6 mln. AQSh dollarini tashkil etdi, shundan 188,8 mln. AQSh dollarini eksport operatsiyalari, 114,8 mln. AQSh dollarini - import operatsiyalari hissasiga to‘g‘ri keldi.

Tashqi savdo aylanmasining ijobiy saldosi 74,0 mln. AQSh dollarini tashkil qildi.

**2022 yilning yanvar-iyunida MDH va boshqa davlatlar kesimida Respublikaning tashqi savdo aylanmasi (mln. AQSh dollari)**

	<i>yanvar-iyun</i>		<i>2021 yilning yanvar-iyuniga nisbatan foiz hisobida</i>
	<i>2021 y.</i>	<i>2022 y.</i>	

<b>Tashqi savdo aylanmasi</b>	<b>332,3</b>	<b>303,6</b>	<b>91,4</b>
-------------------------------	--------------	--------------	-------------

*shu jumladan:*

MDH davlatlari	107,1	80,1	74,8
----------------	-------	------	------

boshqa davlatlar	225,2	223,5	99,2
------------------	-------	-------	------

<b>Eksport</b>	<b>220,7</b>	<b>188,8</b>	<b>85,5</b>
----------------	--------------	--------------	-------------

*shu jumladan:*

MDH davlatlari	73,3	36,8	50,2
----------------	------	------	------

boshqa davlatlar	147,4	152,0	103,1
------------------	-------	-------	-------

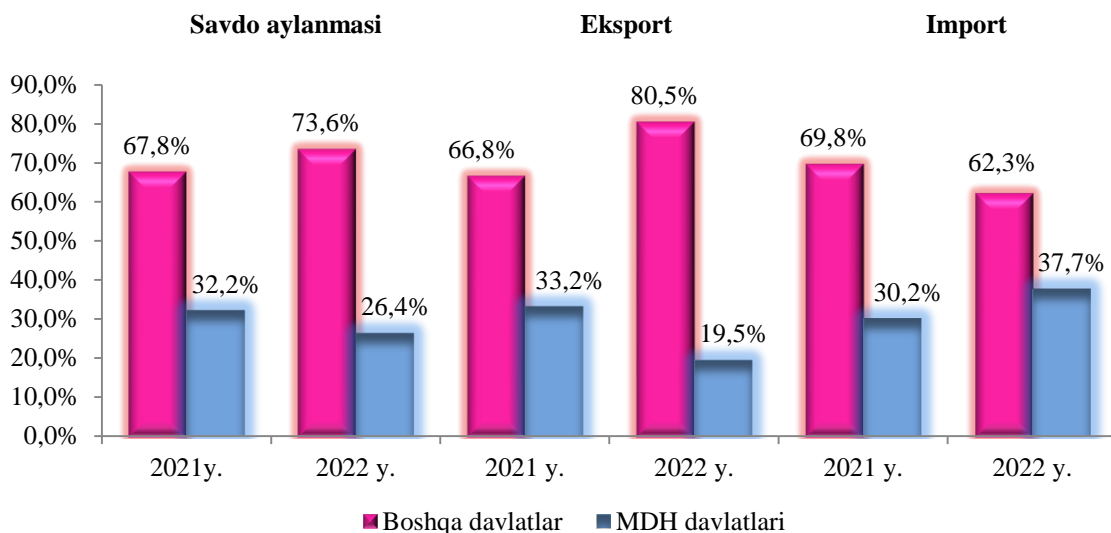
<b>Import</b>	<b>111,6</b>	<b>114,8</b>	<b>102,9</b>
---------------	--------------	--------------	--------------

*shu jumladan:*

MDH davlatlari	33,7	43,3	128,4
----------------	------	------	-------

boshqa davlatlar	77,9	71,5	91,8
------------------	------	------	------

## 2022 yilning yanvar-iyunida Respublika tashqi savdo aylanmasida MDH va boshqa davlatlarning ulushi (umumiy hajmga nisbatan foiz hisobida)



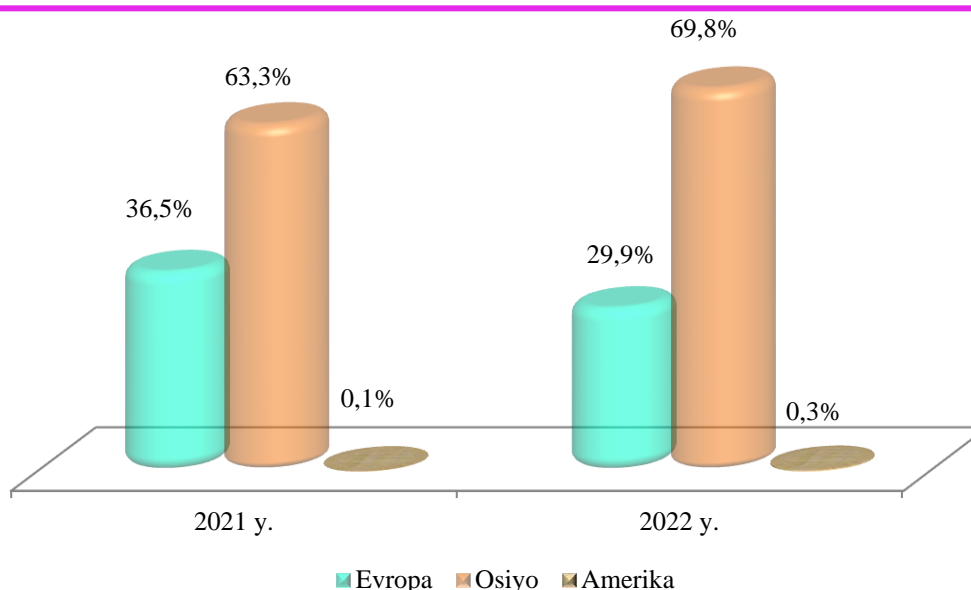
## Yanvar-iyun oylarida Qoraqalpog‘iston Respublikasi eksport-importi tarkibi

	Eksport va import operatsiyalari hajmi va ulushi				2021 yilga nisbatan foiz hisobida
	2021 yil		2022 yil		
	mln. AQSh doll.	jamidagi ulushi, %	mln. AQSh doll.	jamidagi ulushi, %	
Eksport tarkibi	220,7	100,0	188,8	100,0	85,5
paxta tolasi	5,8	2,6			
oziq-ovqat mahsulotlari	23,0	10,4	19,5	10,3	84,6
kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar	158,1	71,6	134,5	71,2	85,1
qora va rangli metallar			0,2	0,1	
energiya manbalari va neft mahsulotlari	1,2	0,5	2,2	1,2	184,9
mashina va uskunalar	0,2	0,1	0,7	0,4	312,8
xizmatlar	1,5	0,7	2,5	1,3	166,0
boshqalar	30,8	14,0	29,2	15,5	94,9

*davomi*

	<i>Eksport va import operatsiyalari hajmi va ulushi</i>				<i>2021 yilga nisbatan foiz hisobida</i>
	<i>2021 yil</i>		<i>2022 yil</i>		
	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>mln. AQSh doll.</i>	
<b>Import tarkibi</b>	<b>111,6</b>	<b>100,0</b>	<b>114,8</b>	<b>100,0</b>	<b>102,9</b>
oziq-ovqat mahsulotlari	13,8	12,4	16,0	14,0	115,9
kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar	12,6	11,3	13,1	11,4	103,9
energiya manbalari va neft mahsulotlari	9,0	8,1	8,9	7,7	98,5
qora va rangli metallar	0,9	0,8	1,7	1,4	194,8
mashina va uskunalar	51,1	45,8	47,0	40,9	92,1
xizmatlar	5,1	4,6	4,3	3,7	83,8
boshqalar	19,1	17,1	23,9	20,8	124,7

**Tashqi savdo aylanmasining qit'alar bo'yicha tarkibi**  
(umumiy hajmga nisbatan foiz hisobida)





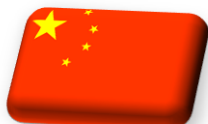
## QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASINING YUQORI ULUSHGA EGA BO‘LGAN DAVLATLAR

(2022- yil yanvar-iyun oylari, mln. AQSh dollari)



Rossiya  
Federatsiyasi

TSA - 47,5  
Eksport - 18,4  
Import - 28,9



Xitoy Xalq  
Respublikasi

TSA - 89,2  
Eksport - 46,4  
Import - 42,8



Turkiya

TSA - 65,1  
Eksport - 59,3  
Import - 5,8



Qozog‘iston

TSA - 24,2  
Eksport - 12,7  
Import - 11,5



Latviya

TSA - 26,5  
Eksport - 26,0  
Import - 0,5



Ukraina

TSA - 1,7  
Eksport - 1,6  
Import - 0,1



Shvesariya

TSA - 4,7  
Eksport - 0,0  
Import - 4,7



Koreya  
Respublikasi

TSA - 15,7  
Eksport - 8,9  
Import - 6,8



Germaniya

TSA - 2,7  
Eksport - 0,1  
Import - 2,6



Qirgiziston

TSA - 4,1  
Eksport - 2,4  
Import - 1,7

Qoraqalpog‘iston Respublikasi, jahonning 57 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Turkiyada (21,4 %), Xitoy Xalq Respublikasida (29,4 %), Rossiya Federatsiyasida (15,6 %), Latviyada (8,7 %), Qozog‘istonda (8,0 %), Afg‘onistonda (1,0 %) va Koreya Respublikasida (5,2 %) qayd etilgan.

Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta‘minlash uchun respublikada zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o‘zgarishlarga import tovarlarning o‘rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo‘shni davlatlar bilan o‘zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalaridagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko‘rish mumkin.

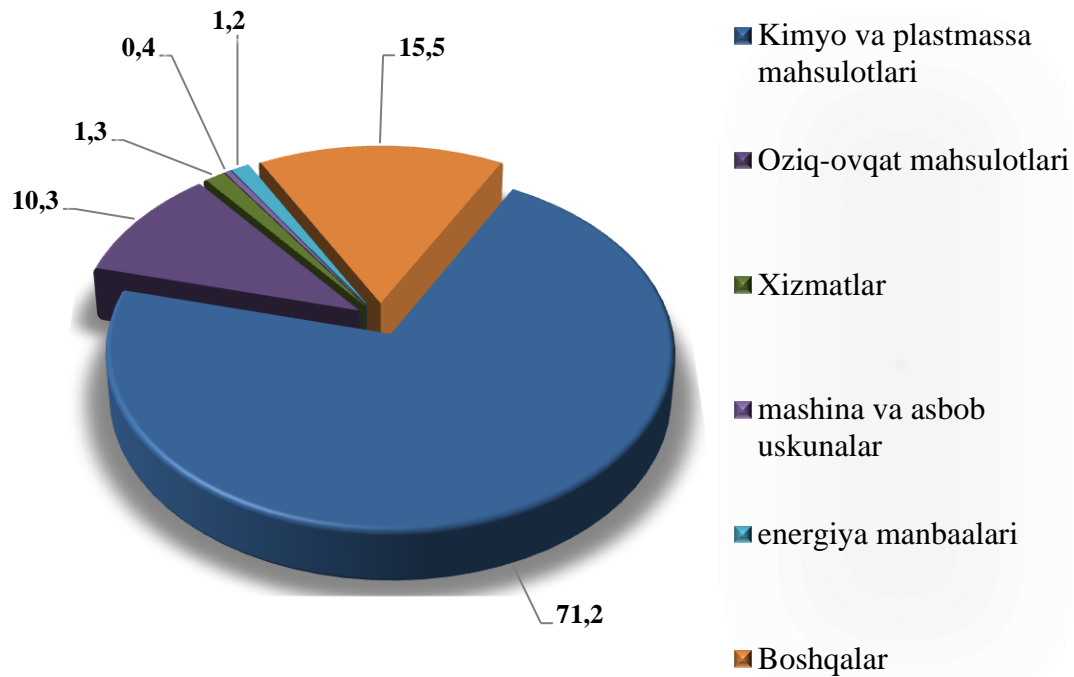
TSA da so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so‘nggi uch yilda TSAda Qirg‘iziston, Afg‘oniston va Tojikiston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qo‘shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Turkiya, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi va Latviya davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

**TO‘RTTA FAOL TASHQI SAVDO BALANSI KUZATILGAN  
DAVLATLAR**  
(*yanvar-iyun oylari, mln. AQSh dollari*)

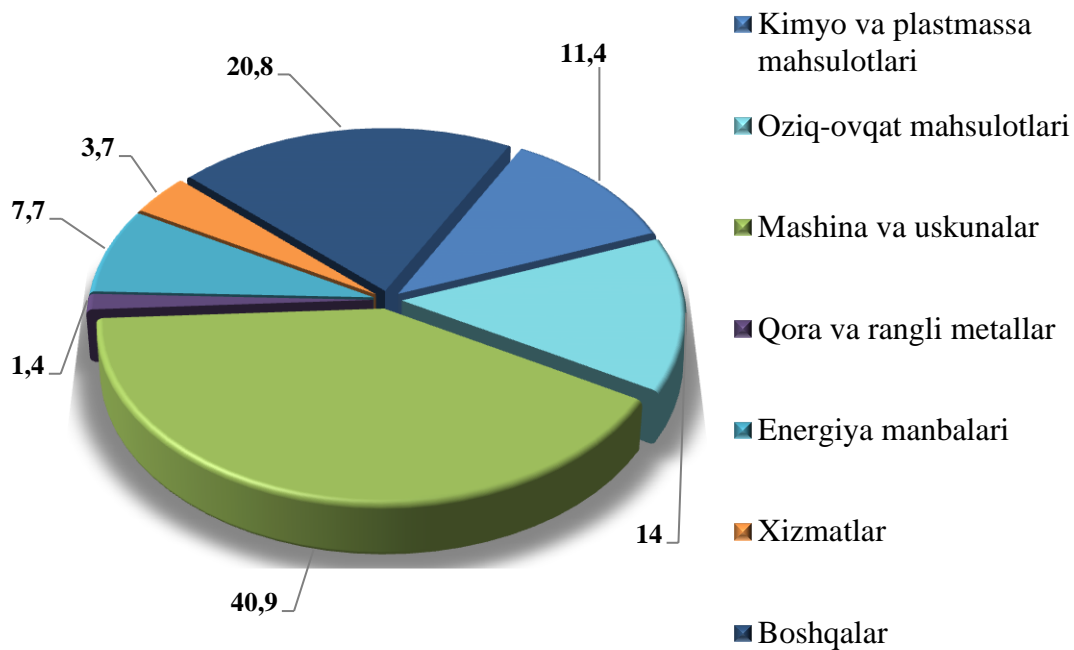


Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 20 ta yirik hamkor davlatlar orasidan 11 ta davlatda faol tashqi savdo balansisi kuzatilgan, xususan, Turkiya (65,1 mln. AQSh dollari), Xitoy Xalq Respublikasi (89,2 mln. AQSh dollari), Rossiya (47,5 mln. AQSh dollari) va Latviya (26,5 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 6 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansisi saqlanib qolmoqda.

**Tovar va xizmatlarning eksport tarkibi,**  
*jamiga nisbatan foizda*

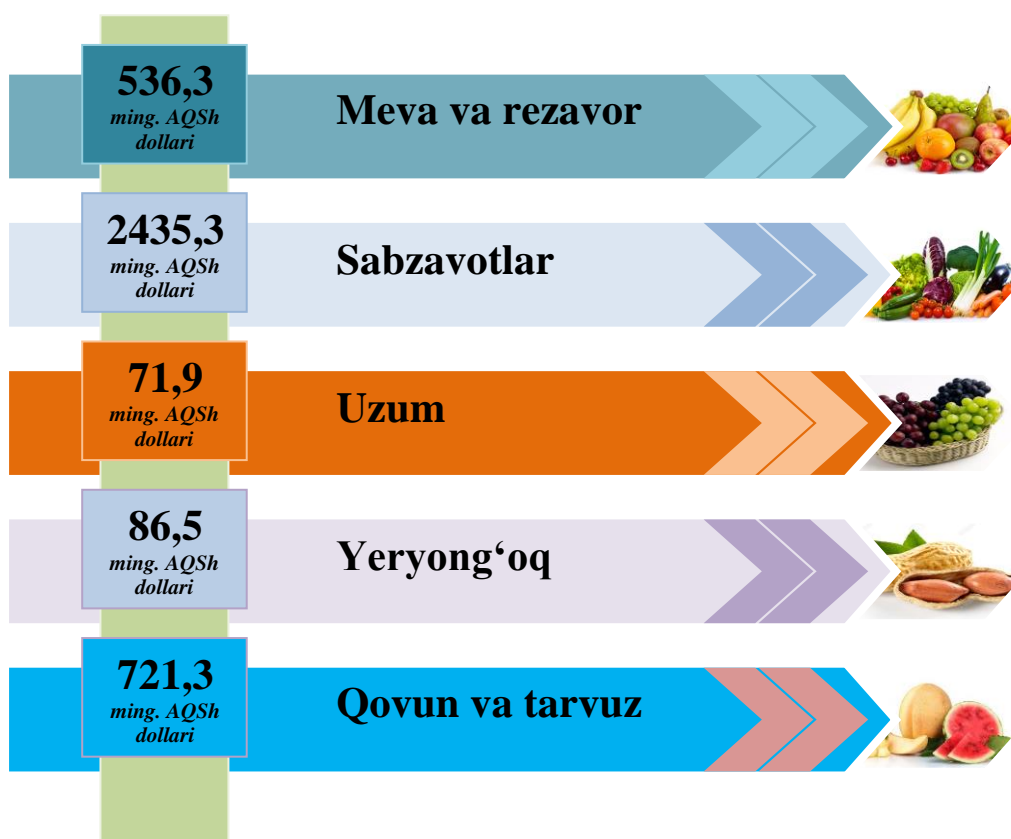


**Tovar va xizmatlarning import tarkibi,**  
*jamiga nisbatan foizda*



2022 yilning yanvar-iyun oylarida jami 15859,9 tonna meva-sabzavot mahsulotlari 3851,2 ming AQSh dollariga eksport qilindi (2021 yilning mos davriga nisbatan 102,6 % ni tashkil etdi).

Shuningdek, 691,4 tonna meva va rezavorlar 536,3 ming AQSh dollariga eksport qilingan bo‘lib, eksport hajmi 2021 yilning mos davriga nisbatan 209,6 tonnaga kamaygan.



Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qozog‘iston (70,5 %), Rossiya Federatsiyasi (12,1 %) va Koreya Respublikasi (9,1 %) davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

Bugungi kunda Qoraqalpog‘istonda meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport qilish sektorining salohiyati juda yuqori va bu qulay tabiiy-iqlim sharoitlari mavjudligi hamda mahalliy ishlab chiqaruvchilar tomonidan to‘plangan tajriba bilan ham bog‘liqligi bilan ifodalanadi. Shu munosabat bilan hukumat qishloq xo‘jaligi xomashyosini sanoat asosida qayta ishlashga va yetishtirilgan mahsulotni saqlash infratuzilmasini rivojlantirishga katta e‘tibor qaratmoqda.